

UUTISANKKURI PORTIMÃOSSA Susu ja Veka Pyysalon elämää, s. 6

Sisälllys

Lagos vuonna 1444	3	Risto Niemisen henkilökuva	8	Ahkerat kädet	19
Runo	4	Portugalin jalkapallo	10	Eläinsatuja pääsiäiseksi	20
Katoaako solidaarisuus?	4	Portimäössakin voit nähdä huippujalkapalloa	11	Puheenjohtajan mietteitä	21
Sota Euroopassa	5	Löytöretki viiniin ihmemaahan	12	Ilmoitustaulu	22
Veka – uutisankkuri Portimäossa	6	Näin lokin, mikä lokki se on?	14	Yhteistyökumppaneita	23
Juhlat suurlähettiläällä	7	Portugalin pääsiäisperinteet	18		

JULKAISIJA

Algarven Suomi-Seura

JAKELU

Osoitteellisenä postituksena
yhteistyökumppaneille

LEVIKKIALUE

e-lehtenä jäsenille

KOHDERYHMÄ

Algarven Suomi-Seura jäsenet,
yhteistyökumppanit ja sidosryhmät

TEKNISET TIEDOT

Koko: A4
Värit: 4/4

KANNEN KUVA

Maija,
Kevät, jolloin kukatkin kasvoivat hevosien korkuisiksi

AIKATAULU 2022

Materiaalipäivä	Ilmestymisaika
nro 1/22 vko 3	vko 5
nro 2/22 vko 13	vko 15
nro 3/22 vko 43	vko 45

ILMOITUSHINNAT

väri-ilmoitukset

Koko	
1/1 -sivu	(210 x 297 mm) 450 €
1/2 -sivu	(180 x 130 mm) 250 €
1/4 -sivu	(88 x 130 mm) 150 €
1/8 -sivu	(88 x 65 mm) 70 €
1/16 -sivu	(88 x 30 mm) 35 €

Hintoihin lisätään alv 23 %.

TOIMITUS/ILMOITUSVARAUKSET

Rua Quinta do Bispo, Edifício Crisfer, R/C, Loja 2, 8500-729 Portimão
puh./fax: 282 483 191, Sähköposti: algarve.suomi@sapo.pt

TOIMITUSKUNTA

Vastaava: Kalevi Kaukonen
Jäsenet: Tuija Kakko, Maija Katila, Marja Lehtiranta-Räty, Tero Liukas, Martti Lohi

AINEISTON TOIMITUS

Sähköisesti osoitteeseen jirka@offsetkolmio.fi

PAINOVALMIS AINEISTO

pdf-tiedosto, InDesign-, Illustrator- sekä FreeHand-tiedostot, 300 dpi, CMYK

TAITTO

Hämeenlinnan Offset-Kolmio, Paroistentie 2, 13600 Hämeenlinna, Finland
Yhteystiedot Jirka Messman p. 043 211 4003

Lehden vastuu virheellisistä ilmoituksista rajoittuu ilmoituksen hintaan. Lehdessä omalla nimellä julkaistut kirjoitukset eivät välttämättä vastaa Algarven SuomiSeuran tai eri viranomaisien kantaa. Jäsenmaksuun sisältyy e-lehtenä ilmestyvä Algarven Aviisi: www.algarvensuomiseura.fi » Julkaisut.

Painettu lehti 10 €, tilaushinta Eurooppaan 13 €

Pidätämme oikeuden aikataulumuutoksiin.

TÄRKEITÄ TIETOJA

Algarven Suomi-Seura

Toimisto ja kirjasto

Posti- ja käyntiosoite: Rua Quinta do Bispo, Edifício Crisfer, R/C, Loja 2,
8500-729 Portimão
Lankapuh. +351 282 483 191 toimiston aukioloaikoina
Matkapuh. +351 967 520 976, arkisin klo 10-15
Sähköposti: algarve.suomi@sapo.pt, www.algarvensuomiseura.fi

Seuran pankkiyhteydet Portugalissa

Associação Finlandesa no Algarve
Millennium BCP
IBAN: PT50 0033 0000 000 7828 7828 05, BIC/SWIFT: BCPCOMPT

Suomen Suurlähetystö

Rua do Possolo 76-1, 1350-251 Lisboa, puh. 213 933 040
(ma-to 8.30-17.00, sekä pe 08.30-14.30)
e-mail: sanomat.lis@formin.fi, www.finlandia.org.pt
Asiakaspalvelu: ma-pe 09.00-12.00 ajanvarauksella
(muina aikoina sopimuksen mukaan)

Suomen Kunniakonsuli Algarvessa

Gisélia Farias. La Finca, Cascalheira, 8125-902 Quarteira
Postiosoite: Apartado 92, 8125-902 Quarteira
Puh. (+351) 289 399 873/4
Arkisin klo 09.00-13.00 ja 14.30-17.30
Suomenkielistä palvelua ke klo 14.30-17.30

Pankit

Auki ma-pe 08.30-15.00. Suljettu la ja su sekä juhlapäivinä

Postitoimistot

Auki 09.00-12.30 ja 14.00-18.00, eräät postit eivät sulje lounasajaksi

Hätänumeroita

Yleinen hätänumero 112
Numerotiedustelu 118
Poliisi Faro 289 899 899
Poliisi Lagos 282 762 930
Poliisi Portimão 282 412 503
Poliisi Tavira 281 322 022

Lentokenttä

Faro 289 800 800
Lentotiedustelut 289 800 801

TOIMIKAUSI 2021-2023

Johtokunta:

Horstia Heikki, jäsen
puh. +358 400 210 181
+351 969 416 929
Kärkkäinen Päivi,
varapuheenjohtaja
puh. +358 40 502 0634

Liukas Tero, jäsen
puh. +351 967 167 637
Saarni Ilkka, puheenjohtaja
puh. +358 400 722 086
+351 935 088 267
Uimonen Jyri, jäsen
puh. +358 50 468 9491

Tilintarkastajat:

Björkqvist Kimmo, jäsen
puh. +358 409 225 949
Hietala Airi, jäsen
puh. 358 400 435 303
Katko Ilkka, puheenjohtaja
puh. +358 40 554 4604

Toiminnanjohtaja:

Katila Maija
puh. +351 967 520 976

LAGOS VUONNA 1444

”Mitä sydäntä ei lävistäisi myötätunto tätä sääliittä-vää seuruetta katsellessa, oli miten tunteeton hy-vänsä?” Näin kuvaili silminnäkijä Lagosiin vuonna 1444 tuotua afrikkalaisjoukkoa, joka oli siepattu Af-rikan länsirannikolta myytäväksi Lagosin keskustan orjatorilla. Vangeille kävi selväksi, että nyt vääjää-mättä ”isät erotettaisiin pojistaan, aviomiehet vai-moistaan, veljet veljistä”.

Helppoa rahaa ihmiskaupalla

Seuramme jäsenet tekivät retken pari viikkoa sit-ten Lagosiin. Sen ohjelmaan sisältyi käynti orjamu-seossa. Se sijaitsee samalla paikalla, missä sato-jen vuosien aikana myytiin massoitain Afrikasta tai muualta tuotuja orjia. Portugalin oli noussut 1400-lu-vulla orjien suurkauppiaaksi. Portugalin maataloil-la oli suuri tarve työvoimasta. Afrikan orjakauppa oli alusta alkaen osoittautunut hyvin tuottoisaksi. Varakkaiden portugalilaisten talot olivat ”ääriään myöten täynnä sekä mies- että naispuolisia orjia”, mikä antoi orjanomistajille mahdollisuuden sijoit-taa pääomaa muualle ja rikastua lisää.

Kun Portugalin hallintaan tuli Brasilia, orjista tu-li välttämättömyyshyödyke. Ilman orjia ison maan hoitaminen ei Portugalin vähäisen väestön omin voimin olisi millään onnistunut. Orjia tarvittiin pal-jon. Se näkyy tänä päivänä Brasilian värikirjossa: or-jien geenejä on valtaosassa brasilialaisia.

Orjakaupalla oli huomattava vaikutus Portuga-lin kansantalouteen. Kaupankäynti lähti liikkeelle tutkimusmatkailusta, jota innoittivat kulta, hopea, helmet, mausteet ja eläinten nahat ym. Yritteliäät laivojen kapteenit ymmärsivät pian, että tarjolla oli paljon helpompi tapa ansaita rahaa: ihmiskauppa. Ja pian sen huomasi kruunu. Orjakauppavoitoista maksettiin veroa viidesosa. Kruunun saama tuotto on näkyvillä hyvin Portugalin linnoissa. Orjakaup-paa käytiin yli 300 vuotta. Orjia kaupattiin arviolta liki 5 miljoonaa.

Oppineita orjia

Orjakauppa ei ollut Portugalin keksintöä. Mutta eurooppalaista kaupankäyntiä se on pääosin ol-lut. Antiikin Kreikassa työn tekivät orjat. Rooman valtakunnan mahtiaikana orjien omistamisella oli statusarvoa. Perheiden kotiopettajiksi hankittiin kreikkalaisia oppineita, sitä oppineempia mitä va-rakkaammalta perhe halusi näyttää. Saattoi olla kreikkalaiselle vapaalle miehelle aika nöyryyttä-vä kokemus joutua orjaksi. Orjuus saattoi kyllä olla

eräänlainen työsopimus. Siinä ei menetetty mitään ihmisarvosta. Halutessaan orja sai ostaa itsensä va-paaksi. Joskus vapaaksi pääsi ilman maksua.

Jo antiikin aikana tuotiin orjia myös Afrikasta. Kansainvälistä kauppaa käytiin jo silloin. Mongolit orjuuttivat sekä eurooppalaisia että aasialaisia. Mo-net maat, muiden mukana Britannia ja Yhdysvallat, kävivät orjakauppaa vielä 1800-luvulla.

Orjakaupasta olemme virallisesti vapautuneet. Ainakin sitä pitää käydä salassa. Ja sen paljastuessa saa oikeutetun rangaistuksen ja moraalisen tuomi-on. Hyvä on käydä orjamuseossa ja miettiä häpeäl-lisiä puolia menneisyydessämme.

Kalevi Kaukonen

KATOAAKO SOLIDAARISUUS?

Venäjän hyökkäys Ukrainaan mullisti yhdessä yössä Euroopan turvallisuusjärjestyksen – ja synnytti samalla valtavan solidaarisuuden ja auttamisen halun aallon. Ukrainaa haluttiin auttaa, ja halu ulottui Pohjois-Amerikasta ja EU:n jäsenvaltioista yksittäisiin ihmisiin. Valtiot toimittivat Ukrainalle niin humanitaarista kuin aseapuakin. Tavalliset kansalaiset tarjosivat apuaan hyvinkin moninaisin keinoin, kukin tavallaan. Koko läntisen maailman sympatiat olivat hyökkäyksen kohteeksi joutuneen maan puolella.

Ukrainan sota on jatkunut jo toista kuukautta. Rajut taistelut ovat kertoneet Ukrainan kansan vapaudenrakkaudesta ja lujasta tahdosta puolustaa maataan.

Maailmanpolitiikka – vai pitäisikö sanoa pelko sodan eskaloitumisesta – on kuitenkin rajoittanut aseavun määrää ja luonnetta. Ukrainan presidentti, kansallissankariksi noussut Volodymyr Zelenskyi on toistuvasti anonut länsimailta ohjuksia, ilmapuolustusaseita ja hävittäjälentokoneita, joita ei ole saatu.

Sota on siirtynyt uuteen vaiheeseen. Miehityspyrkimykset ovat painuneet ainakin toistaiseksi taka-alalle Ukrainan kiivaan vastarinnan vuoksi. Venäjä keskittyy nyt tuhoamaan pommittamalla, ohjuksilla ja tykistötuella niin Ukrainan infrastruktuuria kuin siviili-kohteitakin.

Läntisen maailman Ukrainaa kohtaan tuntema solidaarisuus ei onneksi tunnu hiipuvan. Venäjä loi hyökkäyksellään paljon tiiviimän läntisen maailman yhtenäisyyden, jossa myös solidaarisuus elää voimakkaana. Se on sekä Ukrainan että koko lännen etu.

Keskustelua solidaarisuudesta on tarpeen jatkaa Suomessakin – toisestakin lähtökohdasta.

Covid-19-pandemian puhjetessa hallitus ryhtyi ripeästi toimiin. Niiden tarkoituksena oli paitsi rajoittaa taudin leviämistä myös suojata erityisesti maan taudille altteimmat kansalaiset, siis vanhukset ja ja sairauksien vuoksi vaikeimpiin riskiryhmiin kuuluvat. Tämän tavoitteen kansalaiset hyväksyivät laajasti.

Ajan kuluessa koronaväsämys nosti päätään, ihmiset kyllästyivät rajoituksiin, keskustelu alkoi painottua yhä enemmän nuorten ongelmiin ja vaikeuksissa olevat elinkeinoelämän alat korottivat ääntään. Hauraimpien ihmisten suojaaminen sai keskustelussa yhä vähemmän painoa.

Nyt kaikki rajoitukset on purettu.

Millaisin seurauksin?

Koronan ilmaantuvuusluvut pomppasivat ennätyslukemiin. Sairaaloiden kuormitus kasvoi.

Viime aikoina on virinnyt keskustelu neljännen koronarokotuksen antamisesta erityisryhmille. Näiksi on julkisuudessa mainittu yli 80-vuotiaat ja hoitokodeissa asuvat. Kriteerejä on siis tiukennettu.

Ei olisi ihme, vaikka vanhukset alkaisivat yhä useammin tuntea itsensä ongelmajätteiksi.

Eivät he sellaista ansaitse. Toivoisin yksimielisen solidaarisuuden heikoimpia kohtaan jälleen palaavan arvojemme keskiöön. Se olisi sekä heikoimpien ihmisten että koko Suomen etu.

Martti Lohi

Jos...

*mantšurianjalopähkinä ja tammi
hevoskastanja ja pähkinäpensas
katsura ja lehmus ja saarni ja jalava
keväällä uuden vihreinä
syksyllä kaikki oman värisinään
yhä vankempina yhä loistavampina
yhteiset juuret syvällä pommikraatereissa
jotka olivat leikkipaikka piilopaikka
rauhan paikka keväisin vettä puolillaan
kesäisin täynnä päivänkakkaraa
kunnes täytyivät peltomullalla
Veikkoruunan kuorma kerrallaan
minun jalot puuni
jotka kestävät lämpenevät kesät
minun muistomerkkini joka loistaa
tupolevin ohjaamoon rynnäkkökiväärin
tähtäimeen panssarivaunun kameraan
asetunko niiden eteen
puitteni suojaksi kädet levällään*

*valitsenko nopean kuoleman
puitteni edessä puitteni alla
ja kurkotan niiden juuria kohti
jotta ne eläisivät minusta silloinkin kun
niitä riuhtovat kuumat tuulet
mutta minun on oltava olemassa minulla on
tehtävä ja tarkoitus
otanko oman tšetšeenin joka suojelee
saavutettua etuaan
limakalvot uusiutuvat nopeasti
nöyrytyminen yhdelle voi säästää pistimeltä
partiolta ryhmältä joukkueelta komppanialta
pitkitetyltä kuolemalta
tekisinkö mitä täytyy
tehdäkseni mitä täytyy
jos...*

– Anita Paajanen-Mannila –

Suurlähettiläs
Satu Suikkari-Kleven

Tasavallan presidentti Sauli Niinistön sanat helmikuun 24. päivänä ovat iskostuneet mieliimme: nyt naamiot on riisuttu, vain sodan kylmät kasvot näkyvät. Tuosta päivästä lähtien olemme heränneet joka aamu uusiin, edellispäivää vielä järkyttävämpiin uutisiin. Hyökkäyssota toista suvereenia valtiota kohtaan ja siviileihin kohdistuvat käsittämättömät julmuudet keskellä Eurooppaa muistuttavat historian kauheimmista jaksoista.

Ukrainalaiset ovat osoittaneet valtavaa rohkeutta ja lannistumattomuutta tuhon ja inhimillisen kärsimyksen keskellä. Ukrainan presidentin Volodymyr Zelenskyin rohkeus ja päättäväisyys on inspiroinut ympäri maailmaa. Presidentti Zelenskyi totesi Suomen eduskunnassa 8.4. pitämässään puheessa: Vihan täytyy hävitä ja vapauden voittaa. Presidentin määrätietoisuus sai kuulijan vakuuttuneeksi siitä, että juuri näin tulee tapahtumaan.

Ukrainalaisten tilanne on koskettanut ennennäkemättömän vahvasti ihmisiä sekä Suomessa että Portugalissa. Auttamishalu on hui pussaan. Sodan kauheuksien todistaminen sai Euroopan unionin ja kumppanimaat ottamaan nopeasti käyttöön järeät pakotteet ja toimittamaan Ukrainan puolustuksen tueksi aseellista apua. Ensiarvoisen tärkeää on myös mittava humanitaarinen apu ja tuki pakolaisille. Samanaikaisesti monenvälisen järjestelmän keinovalikoima on valjastettu painostamaan Venäjää lopettamaan hyökkäyksensä ja vetäytymään välittömästi Ukrainasta. Sotarikoksia ja muita kansainvälisen oikeuden loukkauksia tutkitaan kansainvälisessä rikos-

tuomioistuimessa ICC:ssä sekä YK:n ja Etyjin tutkintakomissioissa. Dialogia ja diplomatiaa harjoitetaan tiiviisti rauhankeskusteluja edistämään. Hyökkäysten jatkuessa ja raaistuessa pessimismi valtaa kuitenkin helposti mielen: kuinka on mahdollista, ettei siviilejä pystytä tänäkään päivänä suojelemaan. Silloin on tärkeä muistaa, että vahva tuki Ukrainalle on auttanut Venäjän hyökkäyksen hidastamisessa ja pysäyttämisessä ja se tekee Ukrainasta vahvemman neuvotteluissa, kuten ulkoministeri Pekka Haavisto on painottanut.

25 de Abril sempre!

Kahden vuoden kuluttua, 25.4.2024 tulee kuluneeksi viisikymmentä vuotta diktatuurin päättymisestä Portugalissa. Päivän merkitys on portugalilaisille valtava ja juhlallisuudet käynnistettiin jo nyt, maaliskuun 23. päivänä, jolloin Portugali oli ollut kauemmin demokratia kuin diktatuuri: 17499 päivää diktatuuria ja 17500 päivää demokratiaa.

Näyttävässä avajaisjuhlassa Portugalin presidentti, pääministeri ja parlamentin puheenjohtaja osoittivat kiitollisuutta demokratian puolesta taistelleille ja siirsivät katseen tuleviin sukupolviin. He muistuttivat tarpeesta vaalia ja puolustaa demokratiaa aktiivisesti. Tilaisuudessa täytettiin aikakapseli, joka avataan 25.4.2074 eli sata vuotta neilikkavallankumouksen jälkeen. Presidentti laittoi laatikkoon Portugalin perustuslain ja korkeimman kunniamerkin ketjut, pääministeri laittoi muun muassa neilikan siemeniä. Tulevat

sukupolvet löytävät laatikosta myös mm. koululaisten demokratiateemaisen kirjoituskilpailun voittajakirjoitukset, tilaisuutta varten laaditun runon ja sävellyksen sekä päivän lehden.

Kiväärin piippuun laite tusta punaisesta neilikasta tuli demokratian ja rauhan symboli. Nyt auringonkukka on noussut samaan asemaan. Kunpa pian näkisimme päivän, jolloin Ukrainaa runnoneiden aseiden piiput päästään täyttämään auringonkukilla.

Upea runoilija Alice Neto de Sousa tankin vieressä.

Lissabonissa 8. päivänä huhtikuuta 2022
Satu Suikkari-Kleven
Suurlähettiläs

Satu Suikkari-Kleven Ukrainan suurlähettilään luona.

Viesti tulevaisuuteen aikakapselissa.

VEKA – UUTISANKKURI PORTIMÃOSSA

Ensimmäisellä seuran kuukausilounaallani kuusi vuotta sitten satuin istumaan samassa pöydässä Veikko ja Susu Pyysalon kanssa. Saman tien pääsin porsujen sähköpostilistalle, vaikka en asunutkaan Portimãossa, vaan Lagosissa. Siitä lähtien olen saanut nauttia Portimåon suomalaisten ainutlaatuisesta edusta: Vekan ahkerasta, nautittavasta ja elävästä kirjoittelusta. Aiheet ovat tärkeitä: tapahtumia Algarvessa, ohjeita ajokortin tai rokotusten hankkimiseen, ohjeita byrokratiasta selviämiseen,

tunnelmia Portimåon katuviolinästä, huomioita brittien puuttumisesta tai muista koronan aiheuttamista erikoisuuksista, tietoja kuumasta säästä tai sateista, ohjeita paikallisten ravintoloiden sisäänkäyntiin.

Vekan kiehtova palsta

Koronarajoitusten aiheuttamat elämänmenon hankaluudet saivat miltei jännityskertomuksen luonteen Vekan kuvailuissa. Postitukseen piirissä taitaa nyt olla lukijoita joka puolella Algarvea. Iso joukko on koronan takia siirtynyt pysyvästi Suomeen. Veka kyseli heiltä, haluavatko he nimen pois jakelulistalta. Vain yksi halusi. Muut lukivat mielellään tunnelmista Portimåossa.

Kirjoittamisesta Veka sanoo nauttivansa. Se on mieluisa tehtävä. Mutta kirjoitukset eivät synny itsestään. Hän on kehittännyt tehokkaat rutiinit. Hän käy läpi erikielisten ja erilaisten ryhmien julkaisuja. Kun niistä löytyy ongelmia ja ratkaisuja, jotka saattaisivat kiinnostaa suomalaisiakin, muistiinpanolaput täyttyvät omia kirjoituksia varten. Tarvittaessa tietoa kaivetaan portugalinkielisistäkin lähteistä. Onhan nykyään käännohjelmia.

Terassilla tavataan

Monet nauttivat Vekan toisesta tärkeästä instituutiosta. Joka lauantai suomalaiset tapaavat terassilla Rochalla. Nautitaan lasillinen tai lounas, keskustellaan, hankitaan uusia tuttuja. Tämä instituutio luo suomalaisen yhteisön Algarvessa. Monille syntyy laajempi tuttavuuksien ja ystävien piiri kuin Suomessa olisi koskaan syntynyt. Kun vanhat yhteydet Suomeen väkisinkin katkeilevat, uusia syntyy uudessa maassa. Eikä täällä vieraalla maalla viitsit pönöttää. Kuukaan ei halua tärkeillä.

Rivitanssia, penkkiurheilua

Susu harrastaa rivitanssia. Me muutkin olemme saaneet makua ja oppia tästä kolmen vuoden takaisessa kevätjuhlassa. Veka on keillannut Alvorissa. Ainakin kerran vuodessa osallistutaan yhdessä golf-tapahtumaan. Sitä ei ihan harrastukseksi voi laskea, mutta sosiaalista elämää se on. Ja penkkiurheilijana Veka pitää meidät muut ajan tasalla jalkapallotapahtumista, formuloista, moottoripyörä- ja auto-kisoista. Mutta kankaanpääläisenä pesäpalloaktiivina hän pääsee rakkaimman lajinsa piiriin joka kevät, kun Suomen pesäpallosarja aloitetaan Espanjan Aurinkorannalla. Tänä keväänä sinne taas mennään. Korona on tietenkin aiheuttanut tauon rivitanssissa, keilailussa, pesäpallossa ja monessa muussa.

Kotimaa vaihtoon

Eläkkeelle siirtyminen merkitsi Susulle ja Vekalle uutta alkua. Oli jo kaavailtu, että ulkomaille muutetaan ja mieluummin lämpimään. Syksyllä 2014 lähdettiin pariaksi viikoksi Algarveen. Kaverit olivat vähän suositelleet. Matkan jälkeen kaikki oli selvää. Pantiin myyntiin talot ja tavarat Viitasaarella. Vuoden 2015 alussa asuttiin jo Oceano Atlanticossa. Ja parin kuukauden päästä oltiin uudessa pysyvämman luontoisessa asunnossa. Asunto oli Alto golf-kentän kupeessa. Luontaisetuna sai Susu kerätä sakkikaupalla golf-palloja. Muutaman vuoden päästä muutettiin nykyiseen. Sen muuton aikaan opittiin yksi ero suomalaisen ja portugalilaisen käytännön välillä: kättä päälle sopimiseen ei täällä ole aina luottaminen. Voihan tosin olla, että erot ovat pikemminkin yksilöllisiä kuin kansallisia.

Vaikka muutosta jäi mielen pohjalle ikäviä muistoja, lopulta kaikki kääntyi hyväksi. Asunto on mieluisa, uudesta vuokraisännästä on tullut ystävä. Suomesta tuodut kalusteet ja taulut ovat saaneet paikkansa. Susu on tehnyt käsitöillään, taiteellaan ja sisustustaidoillaan kodista kauniin ja viehättävän.

Portimåo on nyt kotikaupunki. Monet ravintoloiden ja baarien pitäjät ovat tulleet ystäviksi ja pitävät koko suomalaisyhteisöä mieluisana asiakkaanaan. Kaduilla tervehditään tutuiksi tulleita portugalilaisia, vaikka yhteistä kieltä ei aina olekaan. Suomesa käynnit ovat harvenneet ja lyhentyneet. Koti-ikävää Suomeen ei ole, koska koti on nyt täällä. Toki lapsia ja lastenlapsia on ikävä, mutta he onneksi mielellään vierailevat täällä. Tietysti lomailu Suomessa silloin tällöin tuntuu mukavalta Sususta ja Vekasta. Mutta Portugalila on nyt hyvin mieluisa kotimaa. Täällä pysytään.

Kalevi Kaukonen

JUHLAT SUURLÄHETILÄÄLLÄ

Suomen suurlähettiläs Satu Suikkari-Kleven vastaanotti maaliskuun 18. päivänä Lissabonin virka-asunnollaan noin 50 hengen joukon Portugalin suomalaisyhteisöjen aktiiveja.

Suurlähettiläs halusi tilaisuudessa kiittää suomalaisia aktiivisesta toiminnasta ja tiedottamisesta. Sillä on ollut tärkeä tehtävä hyvinvoinnin luomisessa varsinkin koronapandemian aikana. Nyt vielä soita Euroopassa on horjuttanut turvallisuuden tunnetta. Yhdessäololla sitä voidaan vahvistaa. Suurlähettiläs kertoi, että kriisi näkyy viran hoidossa. Euroopan maat yhdessä ovat monin tavoin koordinoineet toimintaansa rauhaan pääsemiseksi.

Vieraat ihastelivat suurlähetystön kauniita tiloja. Tilaisuus avattiin kattoterassilla. Sieltä on upeat näkymät Lissabonin kaupungille, Belémin tornille, Tejojoelle ja 25 de Abril -sillalle. Nautittiin maukas illallinen.

Kaikki vieraat kiittivät lämmihenkestä suurlähettilästä ja hänen perhettään, aviomiestä August Kleveniä ja tytärtä Ida-Mariaa, viihtyisästä ja kodikkaasta tilaisuudesta. Perheen kultainennoutaja Fil-le antoi tilaisuudelle oman kuuluvan panoksensa.

Kalevi Kaukonen

RISTO NIEMINEN LISSABONIN GULBENKIANISSA MUSIIKKITOIMINNAN JOHTAJANA

Gulbenkianin kulttuurisäätiö

Calouste Gulbenkian (1869-1955) oli syntymältään armenialainen varakas öljyteollisuuden suurliikemies. Hän oli muuttanut vuonna 1942 sodan vuoksi puolueettomaan Portugaliin. Suurta omaisuuttaan hallitsemaan hän oli perustanut 1938 Partek nimisen yhtiön, joka oli viime vuosiin asti Gulbenkian-säätiön omistuksessa, kunnes se myytiin, koska säätiö ei ilmastosyistä halunnut jatkaa öljynjalostustoimintaa. Säätiö perustettiin vuonna 1956. Sen toiminta ulottuu useille aloille, muiden muassa hyväntekeväisyys, taide ja kulttuuri, musiikki, sosiaalinen sektori ja biolääketieteellinen tutkimus. Calouste Gulbenkian itse oli tunnettu taiteen keräilijä ja hänen huomattava kokoelma on nähtävissä Gulbenkianin museossa Lissabonissa. Säätiöllä on lisäksi toimipisteet Lontoossa ja Pariisissa

Risto Nieminen

Gulbenkianin musiikkitoiminta on maailmakuulu. Musiikkiosastoa johtaa vuodesta 2009 lähtien Risto Nieminen. Ennen Gulbenkiania hän toimi 12 vuotta Helsingin juhlatiimien toiminnanjohtajana vuosina 1997-2009. Lisäksi urallaan hän on ollut Yleisradion musiikkitoimittajana ja uuden musiikin tuottajana 1981-1989 ja sen jälkeen Radion sinfoniaorkesterin intendenttinä. Pariisin Pompidou kulttuurikeskukseen kuuluvassa uuden musiikin keskuksessa Ircamissa, jossa hän oli vuosina 1991-1996 taiteellinen johtaja.

© Gulbenkian Música - Jorge Carmona

Koulutukseltaan hän on filosofian maisteri pääaineenaan musiikkitiede. Aluksi Riston pääaine oli kirjallisuus, mutta Erik Tawaststjernan suuri persoona sai mielen kääntymään musiikkitieteeseen. Omina soittimina Ristolla ovat olleet kontrabasso ja huilu, mutta ei kuitenkaan ammattilaisena.

Orkesteri ja kuoro

Gulbenkianilla on oma sinfoniaorkesteri, jossa soittaa noin 70 vakituista soittajaa ja lisäksi soitettavasta teoksesta riippuen koesoitoissa menestyneitä ”keikkalaisia”. Kuorossa laulajia on tarvittaessa esityksessä johtuen muutamasta kymmenestä sataan. Orkesterin solistit ja vierailevat kapellimestarit ovat maailmalla tunnettuja muusikkoja. Ohjelmistossa on myös suurten orkesteriteosten lisäksi kamarimusiikkia ja resitaaleja. Kaikki konsertit ovat parhaimman akustikan vuoksi Gulbenkianin suuressa salissa.

Covid pandemia on rajoittanut myös paljon Gulbenkianin toimintaa. Nyt Risto Nieminen työstää yhdessä orkesteri managerin ja kuoron johtajan kanssa paitsi ensi syksyn myös koko vuoden 2023 ohjelmistoa. Orkesterin vierailuja ei pandemian aikana ole ollut. Tavallisesti Gulbenkianin sinfoniaorkesteri on tehnyt kolme tai neljä kiertuetta vuodessa Portugalissa. Ulkomailla konsertteja on ollut kerran vuodessa.

Uutta taidemusiikkia on esitetty myös perinteisten klassikkojen lisäksi. Uusia tilaussävellyksiä on noin kymmenen vuodessa. Portugalilaisten säveltäjien lisäksi uusia teoksia tilattu myös muilta kuten esimerkiksi Magnus Lindbergiltä ja Kaija Saariaholta. Riston mielestä uuden sävellyksen tyyliä ei pidä kahlehtia vaan säveltäjälle tulee antaa oma vapaus. Orkesterin vierailijoiden joukossa on ollut myös suomalaisia tunnettuja muusikkoja kuten esimerkiksi Susanna Mälkki, Hannu Lintu ja Karita Mattila. Pari päivää ennen tätä haastattelua kamarikonsertissa esiintyi nuori suomalainen lahjakas sellisti Jonathan Roozeman. Suomalaisiin muusikoihin Ristolla on luonnollisesti hyvät suhteet ja yhteydet sen vuoksi helpot.

Portugalilainen yleisö on suomalaisiin verrattuna vapaammin reagoivaa näyttäessään tyytyväisyytensä esitykseen. Kausikorttilaisia eri konserttisarjoihin on paljon. Iso sali onkin useasti täynnä.

Integroituminen Portugaliin

Risto Nieminen kertoo viihtyvänsä Portugalissa erittäin hyvin. Kuvataiteilija vaimo Raija Malkki sekä nuorin tytär muuttivat yhdessä Riston kanssa tänne. Tytär kävi Lissabonissa ranskankielisen lukion. Vanhimmat kaksi tytärtä olivat jo omissa oloissaan.

Vapaa-aikakin kuluu paljon konserteissa ja oopperassa käydessä. Myös liikuntaan on jäänyt aika. Juoksu alkaa olla jo jossain määrin jäänyt, jooga on edelleen rakas harrastus. Portugalissa kun ollaan niin jalkapallokin kiinnostaa, mutta vain televisiosta katsottuna. Grillatut kalat maistuvat, mutta viini on mieluummin vähän kevyempää ranskalaista.

Risto kertoo olleensa aina innostunut vieraista kielistä. Portugalikin sujuu niin hyvin, että radiossa ja televisiossa esiintymisissä pärjää. Riston omasta mielestä portugalintaito ei ole kuitenkaan täydellistä.

Suomessa lomailua on tavallisesti kaksi kertaa vuodessa. Joulun vietossa ollaan kotimaassa koko perheen kesken viikon verran. Elokuussa on kesäloma ja silloin muutama viikko vietetään vaimon suvun saaristomeren mökillä. Kysyn, kalastatko, johon Risto vastaa, että paljon. Atlantian valtameressä hän ei kuitenkaan kalastusta ole kokeillut.

Gulbenkianin musiikin johdossa on Risto Nieminen vielä ainakin kaksi vuotta. Tehtävä täytetään viideksi vuodeksi kerrallaan. Nyt on menneillä kolmas kausi.

Päivi Kärkkäinen

PORTUGALIN JALKAPALLO

Historiaa

Perimätiedon mukaan jalkapallo rantautui Portugaliin Englannista v. 1875 Madeiran Funchaliin. Kauppiaiden ja opiskelijoiden kautta se levisi sitten 1880-luvulla Lissaboniin, Portoon ja Coimbraan. Syntyi paikallisia ja alueellisia joukkueita. Pian oli tietysti saatava selville mikä on paras joukkue.

Siten 1900-luvun alussa järjestettiin vieläkin toimiva kilpailu Campeonato de Portugal. Nykyisin se kantaa nimeä Taça da Liga. Vasta v. 1934 perustettiin nykyinen Portugalin 'mestaruussarja' Primeira Liga.

Useat Portugalin turistiopaskirjat kertovat, että Portugalin pitkäaikainen diktaattori Antonio Salazar (1899 - 1970) toimiessaan pääministerinä 1932 - 1968 rakensi ja pönkitti valtaansa kolmen - F - kirjaimen avulla: Fado - Fatima - Futebol. Kaksi niistä on itsestään selviä. Fatima on katolisen kirkon pyhiinvaellus keskus Keski-Portugalissa.

MAAJOUKKUE on futiksessa kunkin maan lippulaiva. A Seleção tai toiselta lempinimeltään Os Navegadores nousi 1960-luvulla huikeraan menestykseen, mikä huipentui Englannin MM-kisoissa 1966. Välierissä Englanti voitti Portugalin 2 - 1, mutta pronssiottelussa kaatui Neuvostoliitto 2 - 1. Sen jälkeen menestystä saatiin odottaa pitkään. Portugalin ns. kultainen sukupolvi voitti kotikisoissaan 2004 EM - hopeaa. Loppuottelutappio Kreikalle 1 - 0 oli kirvelevä. Jatkoa seurasi MM-kisoissa 2006 eli 4. sija Italian, Ranskan ja Saksan jälkeen. Koko 2000-luvun Portugali on ollut vakio-osallistuja kaikissa arvokisoissa. Varsinainen jättipotti kuitattiin v. 2016, kun EM - loppuottelussa kaadettiin isäntämaa Ranska 1 - 0. Tänä vuonna syksyllä pelataan Qatarissa MM-kisat. Portugali ei selvinnyt alkulohkoista suoraan jatkoon ja joutuu jatkokarsintoihin maaliskuussa 2022. Vastaan tulee toinen huippu futismaa Italia. Jommassakummassa maassa puhkeaa maansuru...

Kansainvälinen jalkapalloliitto ylläpitää eri maajoukkueiden paremmuusjärjestystä ns. FIFA ranking'ia. Sen perusteella joukkueet arvotaan arvokisoissa ja niiden karsinnoissa alkulohkoihin. Tämänhetkinen TOP-10 lista on: 1) Belgia - Brasilia - Ranska - Argentiina - 5) Englanti - Italia - Espanja - 8) Portugali - Tanska ja 10) Hollanti. Eurooppa on rankingin / taitojen mukaan selvästi aliedustettu tulevissa MM-kisoissa (vain 14 Euroopan maata 32 maasta).

HUIPPUPELAAJAT. Portugalia on siunattu lukuisilla taitavilla pelaajilla ja heitä on runsaasti ammattilaisena neljässä jalkapallon taloudellisesti suuressa sarjassa - Englanti, Italia, Espanja ja Saksa. Ja sen myötä he ovat usein tietysti mukana Mestarien Liigan ja Euro Liigan loppupeleissä. Ballon d'Or vuotuisessa maailman parhaan pelaajan äänestyksessä kolme portugalilaista pelaajaa on noussut listan kärkeen. Ensimmäisenä parhaaksi valittiin vuonna 1965 legendaarinen EUSÉBIO, joka 1966 MM-kisoissa voitti 9 maalil-

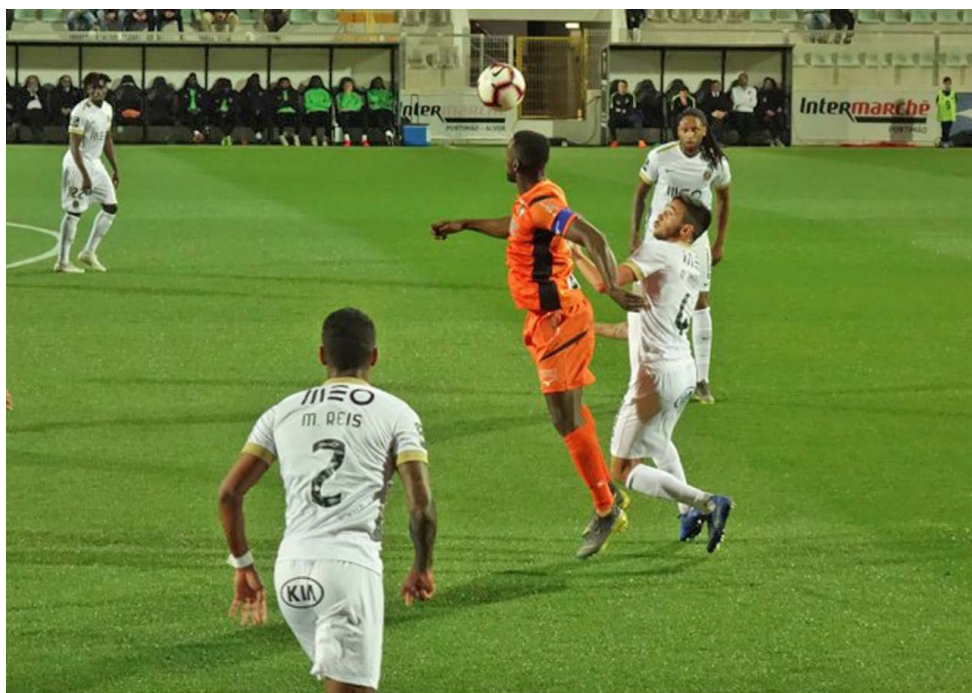
laan maalikuninkuuden ja valittiin kisojen parhaaksi pelaajaksi. Lempinimeltään Musta helmi tai Musta pantteri auttoi seurajoukkueensa Benfican kahteen Eurooppa cupin voittoon 1961-62 ja kolme kertaa toiseksi 1963-68 välisenä aikana. Kun Eusébio kuoli 5.1.2014 hänelle järjestettiin valtiolliset hautajaiset. Toisena portugalilaisena sen kunnian sai kultaisen sukupolven edustaja Luís Figo v. 2000. Ja kolmantena Cristiano Ronaldo peräti viisi kertaa 2008 - 17 välillä ja CR7:n ura vain jatkuu...

HUIPPUVALMENTAJAT. Portugali tarjoaa yliopistotasosta valmentaja koulutusta. Nykyinen maajoukkueen valmentaja Fernando Santos on luotsannut maajoukkuetta vuodesta 2014 lähtien. Jos kutsu kuuluu, vaihtoehtoja on runsaasti. Kaikki tuntevat José Mourinhon CV:n. Benfican ex-valmentaja Jorge Jesús voitti valmentajana Brasilian mestaruuden ja Etelä-Amerikan seurajoukkueiden mestaruuden Copa Libertadoresin kaudella 2018-19. Porton Sérgio Conceição ja Sportingin Ruben Amorim ovat myös paalupaikalla...tai Wolverhamptonin ex- valmentaja Nuno Espírito Santo tai nykyinen Bruno Lage.

Primeira liga ja klassikkopelit

Portugalin mestaruussarjaa on vuodesta 1934 lähtien hallinnut kolmikko Benfica (37 mestaruutta), sen paikalliskilpailija Sporting (19) ja Porto (29). Vain kaksi kertaa on mestaruus lipsahtanut jollekin muulle joukkueelle. Näiden kolmen välisiä derby otteluita kutsutaankin klassikoiksi.

JALKAPALLOKULTTUURI on käsin kosketeltavaa. Klassikko-otteluiden televisiointi on ensimmäistä kertaa seurattuna häkellyttävä kokemus. Lähetys alkaa useita tunteja ennen ottelua. Ja vastaava ohjelma tulee samanaikaisesti useammalta kanavalta. Seurataan joukkueen bussia moottoritieellä, pelaajien saapumista hotelliin, lähtöä stadionille, saapumista sinne jne. Haastatellaan kadunmiehiä,

katsojia, faneja, valmentajia, ketä tahansa... Pelin jälkeen (noin 2 tuntia) asiantuntija raati ruotii peliä vielä pari tuntia ja jokainen maali näytetään ainakin sata kertaa eri kulmista, myös hidastettuna. Osa asiantuntijoista on eri mieltä ja kierrokset kohoavat. Myös stadionneilla on tunnelma korkealla. Läsä on myös perheitä, naisia ja lapsia. Porukka laulaa seuran omia kannatuslauluja. Vastustajan kan-

nattajat on järjestäjän toimesta ohjattu ja eristetty omaan stadion lohkoonsa. Vaikka ylilyöntejäkin on sattunut, onneksi ne ovat harvinaisia. Jos katsomossa on 60.000 katsojaa, kaikki tietävät miten pitäisi / olisi pitänyt pelata... Fanit hengittävät ja elävät jalkapalloa...

Hessu

PORTIMÃOSSAKIN VOIT NÄHDÄ HUIPPUJALKAPALLOA

Portugalissa jalkapallon asema on vahva, eikä yksin urheilussa. Maailman suosituimman urheilulajin voima tunkeutuu syvälle jokapäiväiseen elämään. Kävele vaikkapa lehtikioskin ohi. Päivälehtien etusivuilla komeilevat eilisten otteluiden jalkapallosankarit. Talojen julkisivuja on koristeltu pelaajia esittävin seinämaalauksin, suurimman tähden Cristiano Ronaldon patsas komeilee syntymäsaari Madeiran pääkaupugin Funchalin rantapuistossa ja jokainen portugalilainen tietää mitä tarkoittaa lyhenne cr7 – siis nimen alkukirjaimet ja pelinumero maajoukkueessa.

Portugali elää ja hengittää jalkapalloa

Joku voisi ehkä rinnastaa portugalilaisten jalkapalloinnon suomalaisen lätkähuumaan. Vertaus kuitenkin ontuu pahemman kerran. Jalkapallo on maailmanlaji, kun jääkiekkoa pelataan huipputasolla ehkä kymmenessä maassa.

Miten Algarvessa?

Portugalin pääsarja on Primeira Liga, jota hallitsevat kolme suurseuraa, FC Porto sekä lissabonilaiset Benfica ja Sporting. Muilla Primeira Ligan seuroilla ei – taaskaan – ole toivoakaan sijoittumisesta kolmen parhaan joukkoon.

Algarven lippua kantaa liigassa perinteikäs Portimöolainen Portimonense, joka oli tätä kirjoitettaessa kahdeksantoistisen joukku-

een liigassa yhdenkymmenen sijalla. Vuonna 1914 perustetun seuran kotistadion sijaitsee Portimäön keskustassa ja se pelaa tällä rupeamalla pääsarjassa viidettä peräkkäistä vuotta.

Seuran menestys liigassa voi vaikuttaa keskinkertaiselta, mutta Portimäössakin voi tutustua jalkapalloon maan ehdottomalta huipulta. Suurseuratkin saapuvat nimittäin vierasotteluihin kukin vuorollaan.

Silloin vihreällä nurmella pääsee näkemään portugalilaista taituruutta parhaimmillaan. Nopeutta, loistavaa tekniikkaa, huippuluokan taktista osaamista. Portugalin jalkapallon kansainvälisestä tasosta kertoo Euroopan mestaruus vuodelta 2016. Tuoreempi osoitus on Benfican selviytyminen neljännesvälieriin meneillään olevassa UEFA:n Mestarien liigassa. Siellä vastaan asettuu Liverpool.

Mutta Portimonensen otteluita ei kannata ylenkatsoa, vaikka vastassa olisi liigan keskitason seura. Ottelut ovat aina viiihdyttäviä. Tunnelma on leppoisa, vaikka ollaankin latinalaisen temperamentin maassa. Ja aina otteluun lähtiessään on mukavaa kietaista kaulaan Portimonensen huivi, jotta muutkin näkevät, että turisti ymmärtää tunnustaa oikeaa väriä.

Martti Lohi

LÖYTÖRETKI VIINIEN IHMEMAAHAN

Dourown jokilaakso tuottaa Portugalin kuuluisimmat punaviinit.

Onnitelkaa itseänne. Olette maassa, jonne roomalaiset sotilaat toivat viininviljelyn vuosituhansia sitten. Olette maassa, joka tuottaa omaperäisiä, vivahteikkaita viinejä, kiitos kotoperäisten, ainutlaatuisten rypäleiden rikkaan kirjon. Olette Portugalissa.

Portugalin viininviljelyn traditio on siis vuosituhansien mittainen ja kotoperäisiä rypälelajikkeita, joita ei viljellä missään muualla, lasketaan olevan noin 250 kappaletta. Tämä yhdistettynä omien lajikkeiden runsauteen on antanut suojaa myös kansainvälisen viinintuotannon yksipuolistumiselta, suosituimpien lajikkeiden – cabernet sauvignonin, rieslingin tai shirazin – ylivallalta.

Portugalissa myös olosuhteet, ilmasto, topografia ja maaperä, ovat viinien tuotannolle edulliset.

Portugalin viinit ovat saaneet yhä enemmän suosiota niin maailmalla kuin Suomessakin. Viinien hinta-laatusuhde on kaiken lisäksi huiuman hyvä.

Tässä on ajattelemista myös suomalaisille viinien ystäville. Portugal ei ole oikea paikka pihistellä sitä viimeistä euroa viinipullon hinnasta. Kootkaa elämyksiä ja nauttikaa kun voitte.

Kuva ei ole aina ollut näin aurinkoinen. Salazarin diktatuurin aikaan viinien tuotantoa pyrittiin keskittämään suuriin osuuskuntiin ja viinien laatutaso laski laajassa mitassa. Neilikkavallankumouksen jälkeen tuottajien ammattitaito ja kehittämispyrkimykset pääsivät jälleen kunniaan ja viinien laatutaso koheni jälleen.

Lähdetään siis löytöretkelle, ja jostakin on aloitettava. Luodaan lyhyt katsaus klassikkoalueiden Dourown, Däön ja Vinho Verden viinien tuotantoon.

Däön klassisiin viineihin käytetään useita rypälelajikkeita.

Douro tuottaa voimakkaita punaviinejä

Pohjois-Portugalissa sijaitseva Douro-joen laakso on epäilemättä Portugalin viinialueista tunnetuin. Se tuottaa voimakas aromisia, hedelmäisiä ja tanniinisia punaviinejä, mutta on myös portviinin koti.

Alue on saanut nimensä Espanjan puolelta alkunsa saavasta joesta, joka virtaa syvien ja kapeiden laaksojen läpi länteen ja laskee Porton kaupungin kohdalla Atlantiin. Nimi vaihtuu Espanjan rajalla Duerosta Douroksi.

Dourown ilmasto on viininviljelylle erityisen suotuisa. Talvet ovat sateiset ja kesät kuumat. Maaperä on graniittia ja liusketta.

Alueen merkittävin rypäle on Touriga Nacional, jota pidetään Portugalin jaloimpana punaisena rypälelajikkeena. Sen köynnökset tuottavat pieniä, kovakuorisia rypäleitä ja sato on kaikkiaan pieni.

Laatu kuitenkin korvaa määrän. Rypäleistä saadaan voimakkaita, hyvä rakenteisia viinejä, joiden tanniinipitoisuus sekä happoisuus ovat korkea ja kypsytyspotentiaali erinomainen. Tiiviissä maussa maistuvat tummat hedelmät.

Touriga Nacionalin osuus alueen punaviinien rypäleistä ei itse asiassa ole kovinkaan suuri. Näihin viineihin voidaan käyttää lukuisia muita lajikkeita – jopa 80 rypälelajikkeen valikoimasta. Juuri Touriga Nacional antaa kuitenkin viineille juuri niiden omaleimaisimmat ominaisuudet – rakenteen, hapot, tanniinit ja aromit. Laatuviinien kypsytysominaisuudet ovat erinomaiset.

Douron alueella on viljelty viiniä ainakin 2000 vuotta, luultavasti pidempäänkin. Douro on myös maailman ensimmäinen virallisesti rajattu viinialue. Se on nykyään myös Unescon maailmanperintökohde.

Mutta mitä Douron punaviinien kanssa syötäisiin?

Punaista lihaa, paistettuna tai grillattua, muttei läpikypsänä. ”Veristä karhua”, sanoisi eräs kulinaristiystäväni. Pitkään kypsytettyjä kovia juustoja.

Däon punaviinit ovat klassisia

Däon viinialue sijaitsee Dourosta etelään. Se tuottaa tyyliään klassisempia punaviinejä kuin Douro. Alue tarjoaa loistavat puitteet viininviljelylle. Sijainti sisämaassa suojaa Atlantin kylmiltä tuulilta ja ilmasto on kaikin tavoin laatuviinien tuotannolle ihanteellinen.

Alue on saanut nimensä Dão-joesta, jonka ympärillä valtaosin melko pienten viinitarhojen enemmistö sijaitsee. Joki virtaa syvissä laaksoissa graniittirinteiden välissä. Ympäröivät vuoret suojaavat köynnöksiä myös Espanjan puolelta puhaltavilta kovilta manertuulilta.

Viinien tuotantoon käytetään yleensä yhdeksää rypälelajiketta, joita sekoitetaan. Kuningas on täälläkin, kuten Dourossa, Touriga Nacional, joka on saanut nimensäkin Däossa sijaitsevan Tourigon kaupungin mukaan. Touriga Nacionalin tulee olla alueen laatuviineissä vähintään 20 prosenttia.

Muista rypäleistä merkittävimmät ovat Alfrocheiro, Aragonez ja Jaen.

Däon punaviinit ovat suuria, klassisia viinejä. Ne ovat tasapainoisia ja harmonisia ja vaativat 8-10 vuoden kypsytyksen. Alueen viinintuotanto kärsi melkoisia kolhuja Salazarin hallinnon viinikollektiiveja suosineen politiikan aikana, mutta toipuminen on ollut nopeaa. Däon punaiset ovat nousseet uudelleen myös kansainvälisen kiinnostuksen kohteiksi.

Mitä lautaselle, kun lasissa on Däon punaviiniä?

Mielellään alueen perinneruokia, kuten grillattua cabrito eli kiliä. Mieltä ilahduttaa sekin, että valmiiksi kellareissa 8-10 vuotta kypsyntä viiniä on tarjolla marketeissakin. Pääruoan päälle juustomaa Portugalin parasta, lampaanjuusto queijo da serra. Se saapuu Serra da Estrelan luonnonpuisto- ja vuoristoalueelta.

Tuulahdus pohjoisesta

Portugalin pohjoisin viinialue Vinho Verde on laatuviinialueista suurin. Se rajoittuu lännessä Atlantin valtameren, pohjoisessa Minhojokeen ja Espanjan rajaan ja etelässä sekä idässä vuorijonoihin, joista alue saa suojaa.

Täälläkin viininviljelyllä on pitkä historia roomalaisajoista lähtien. Viinialueen virallinen rajaaminen taas tapahtui satakunta vuotta sitten.

Alvarinho kukkii.

Atlanti on tärkein ilmaston säätelijä. Rannikkoilmasto on melko lauha ja huomattavan kostea. Vuotuinen sademäärä voi olla jopa 3500 millimetriä, mikä tekee alueesta yhden maailman sateisimmista seuduista.

Viiniä viljellään kaikkialla ja tilat ovat keskimäärin yhden hehtaarin kokoisia.

Ilmasto on ihanteellinen nimenomaan korkealaatuisten valkoviinien tuotannolle. Vinho Verden alueella on ollut käynnissä todellinen vallankumous, joka tähtää laadun parantamiseen. Uudelleen-tutuksia on tehty laajassa mitassa, jotta löydettäisiin mikroilmastoon ja maaperään parhaimmin soveltuvat rypälelajikkeet. Köynnöksiä on leikattu rajusti: sadon pienentämisellä on voitu nostaa rypäleiden konsentraatiota.

Vinho Verden pohjoisosat ovat lajikkeista jaloimman, alvarinhon, valtakuntaa. Rypälettä viljellään myös rajajoki Minhon pohjoispuolella Espanjan Galiciassa. Siellä se tunnetaan nimellä albarino.

Rypäle tuottaa elegantteja, tasapainoisia ja alkoholipitoisuudeltaan suhteellisen voimakkaita valkoviinejä, jotka soveltuvat loistavasti kalalle ja mereneläville. Alvarinhot ovat laadultaan todellisia maailman kirkkoviinejä – ja laatuunsa nähden huikean edullisia.

Muista rypälelajikkeista merkittävin on Loureiro, jota viljellään kaikkialla Vinho Verden alueella. Loureirosta tehtyjä viinejä on saatavilla myös tammitettuina.

Pieni varoituksen sana on kuitenkin paikallaan. Suomalaiset tuntevat vinho verdet yleensä kevyinä, pirskahtelevina valkoviineinä, joiden alkoholipitoisuus on suhteellisen alhainen. Ne ovat kesäisiä viinejä, miellyttäviä ja hyviä salaattien ja pikkupalojen kumppaneita. ”Golfbagiin”, sanoi eräs tovereistani.

Nämä viinit ovat kuitenkin sekoiteviinejä ja niiden pirskahtelevuus tulee hiilihapotuksesta. Ne eivät yllä luonteikkaampien ja viivahteikkaampien alvarinhonjen tasolle.

Ravintoloissa sekaannuksen vaaraa ei yleensä ole. Alvarinhot löytyvät viinilistalta oman otsikkonsa alta. Kaupassa saa olla vähän tarkempaa, jos parasta mieltä.

Martti Lohi

NÄIN LOKIN, MIKÄ LOKKI SE ON?

Algarven rajoittuu etelässä mereen ja se on täynnä rantakaupunkeja sekä rantakallioita, joten ei ihme, että Algarvessa voi ympäri vuoden nähdä erilaisia lokkeja. Mutta mitä lokkeja täällä itseasiassa näkee?

Vanhojen lorkkien määrittäminen on yleensä helppoa, sillä kunkin lajin koko, selän väri, siivenkärjen kuviointi sekä nokan ja jalkojen väri muodostavat lajityypillisen tuntomerkkiyhdistelmän. Nuoret lokit ovat hankalampia tunnistaa, sillä eri lajeilla on samankaltainen harmaanruskean kuvioitu puku eivätkä nokka ja jalat ole vielä saaneet aikuisen tunnusomaista väriä.

Aikuinen vasemmalla ja nuori oikealla (kuva 1).

Lokit jaetaan kolmeen päätyyppiin puvun kehityksen nopeuden mukaan eli montako vuotta vie aikuisen puvun saavuttaminen:

- 2 ikäluokkaa, useimmat pienet lokit esim. naurulokki
- 3 ikäluokkaa, keskikokoiset lokit esim. kalalokki
- 4 ikäluokkaa, isot lokit esim. etelänharmaalokki

Viimeinen ikäluokka on kaikilla aikuinen.

Talvi on ehkä paras aika lorkkien pukujen opiskeluun, sillä puku on syksyn sulkasadon jälkeen tuore.

Tässä kuvaukset yleisimmistä lorkista.

Etelänharmaalokki

Etelänharmaalokki (2) on yleisin lokki Algarvessa. Sen tunnistaa vaalean harmaasta selästä ja tummista siivenpäistä, joissa on sen seisoessa valkoisia laikkuja. Etelänharmaalokki on myös iso lokki, siipien kärkiväli (SV) 120 - 140 cm.

Kun näkee etelänharmaalokin seisomassa (3), niin huomio kiinnittyy keltaiseen nokkaan, jossa on punainen ”pilkku” sekä silmiin, joissa on punainen ulkoreuna. Jalat ovat kirkkaankeltaiset.

Suomessa ei näitä lokkeja ole tavattu, mutta sen lähisukulainen harmaalokki on meillä varsin yleinen.

Selkälokki

Selkälokki (4) on hieman pienempi (SV 117 – 134) ja väritykseltään hyvin samankaltainen kuin etelänharmaalokki. Selkälökin selkä on aavistuksen tummempi.

Kuva: fi:Käyttäjä:Thermos, CC BY 2.5, via Wikimedia Commons

Selkälokki eroaa harvinaisemmasta merilokista siten, että selkälökin siivenkärjen valkoinen täplä on pienempi ja siiven takareunan valkoinen raita kapeampi kuin merilokilla. Jalat ovat keltaiset, kun taas merilokilla vaaleanpunaiset.

Lennessa (5) selkälökin selkä on tummemman harmaa kuin etelänharmaalokilla, mutta ei niin musta kuin merilokilla

Kuva: <http://www.gull-research.org/lbbg/lbbgjanmay/adapril070.html>

Naurulokki

Pienikokoinen naurulokki (SV 86 – 99) taas on yleinen sekä Algarvessa että Suomessa. Mutta jos tunnistat helposti Suomessa naurulökin mustasta ”hupusta” (6), huppu menee leuassa alemmas kuin niskassa, niin Algarvessa tilanne mutkistuu, sillä talvella naurulokilla ei ole ”huppua”.

Maalis-huhtikuussa naurulökin pää alkaa tummentua myös Algarvessa.

Naurulökin (7) tunnusmerkkejä ovat myös punainen nokka, jossa musta kärki, sekä punaiset jalat. Talvella sillä on myös musta korvatäplä.

Talvella lentävällä naurulokilla (8) on melko vaalea selkä ja käsisiiven valkoinen kärkeä kohti levenevän etureuna sekä pienehköt mustat alueet siivenpään alareunassa.

Mustanmerenlokki

Naurulokin voi helposti sekoittaa myös mustanmerenlokkiin (9) (SV 94 – 102). Kuvassa mustanmerenlokki katselee riuttatiiran sukellusta.

Mustanmerenlokilla on myös keväällä-kesällä musta ”huppu” päässä (10), mutta se ulottuu alemmas niskassa kuin naurulokilla. Talvella päässä on laajemmin tummaa kuin naurulokin musta korvapisti.

Kuva: <https://images.app.goo.gl/9ASHy4tmBBmTn4Dt5>

Mustanmerenlokin hyvä erottaja naurulokista on myös täysin valkoinen-harmaa siipi (11) ilman naurulokin siiven mustia reunoja.

Kuva: <https://images.app.goo.gl/XtoqfiTu2kV9UznW6>

Kalalokki

Kalalokki (12) (SV 112 – 124) on myös melko yleinen lokki Algarvessa. Kalalokki on samannäköinen kuin etelänharmaalokki, mutta pienempi ja ohuempi sekä pää pyöreämpi. Jalat ovat kellanvihreät.

Kalalokin (13) siivenkärjissä on myös enemmän valkoista.

Edellä mainittujen lokkien lisäksi voit nähdä joskus Algarvessa myös

- **Merilokki** (SV 144 – 166)
(kookkain Algarvessa nähtävistä lokeista) (14)

Kuva: By Burkhard.Plache - Oma teos, CC BY-SA 3.0 via Wikimedia Commons

- **Välimerenlokki** (SV 117 – 128) (muistuttaa etelänharmaalokkia, mutta on hieman pienempi, sillä on tummat silmät ja vihertävänharmaat jalat) (15)

Kuva: <https://images.app.goo.gl/zRNvPHd8QFqaFctg9>

- **Kaitanokkalokki** (SV 90 – 102) (muistuttaa naurulokkia, mutta nokka on kellertävämpi ja siinä on vähemmän mustaa kärjessä) (16)

Kuva: Pekka Malmi <https://images.app.goo.gl/KKnpy5zH8pAycUZA>

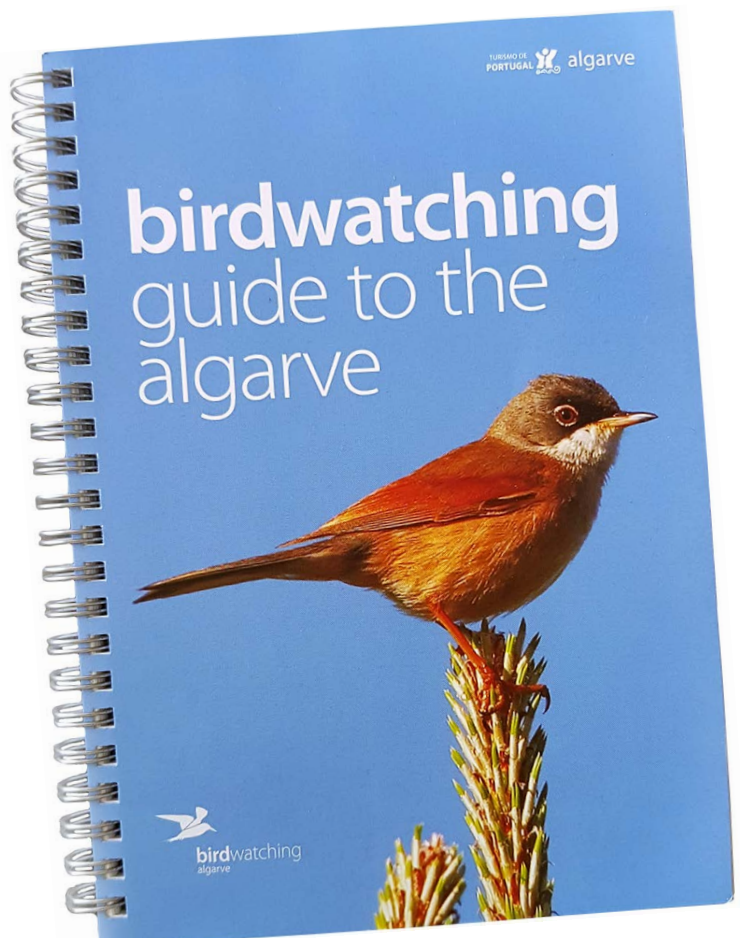
- **Pikkulokki** (SV 62 – 69) (muistuttaa naurulokkia, talvella siivet alta mustahkot ja päältä harmaat, talvella jalat himmeämpunaiset, päälaki talvella harmaanmusta ja kesällä täysin musta huppu, silmä ei erotu hupusta) (17)

Kuva: <https://images.app.goo.gl/8jQ4UGSJub7gJp629>

Lähde: Svensson, Mullarney, Zetterström Lintuopas (Otava)

Ari Niiniviita

Pääsiäiskulkueet palaavat pandemian jälkeen Portugalin kaduille ja kujille

“SEMANA SANTA” – ELÄVÄÄ PÄÄSIÄISPERINNETTÄ SARDOALIN KYLÄSSÄ

Tänä keväänä vanhat pääsiäisperinteet ovat pandemia-ajan hiipussa taas palaamassa Portugalin kaupunkien ja kylien kaduille ja kujille. Keski-Portugalin sisämaan oliivilehtojen ja mäntymetsien siimeksessä vanha valkeiden talojen kylä elää jälleen vahvasti pääsiäisaikaa. Sardoal, vajaan neljäntuhannen asukkaan kirkonkylä Ribatejon maakunnassa, on useimmille turisteille tuntematonta seutua, jossa katolisen kirkon perinteet ovat yhä voimissaan. Pääsiäisenä sardoalilaiset osallistuvat joukolla seurakuntansa kulkueisiin, joilla on vuosisataiset perinteet.

Pyhän Jaakobin ja Pyhän Matteuksen seurakunnan paastonajan ja pyhän viikon ohjelmaan kuuluu peräti viisi kulkuetta, jotka kiertävät Sardoalin sokkeloisia kujia, poikkeavat pääkirkossa *Igreja Matrizissa* sekä useissa pikku kappeleissa ja nousevat vanhan fransiskaani luostarin mäelle. Kulkueet ovat elävää perinnettä, joka veistoksineen, pysähdyksineen ja saarinoineen viestittää kristillistä pääsiäissanomaa.

“Herran askelten kulkue” (*Procissão dos Passos do Senhor*) on viikkoa ennen palmusunnuntaita. Siinä kannetaan ensin Kristus-veistosta pitkin kujia. Mukana on enkeleiksi puettuja pikkulapsia. Välillä pysähdytään Jeesuksen kärsimystiestä kertovien kuvien kohdalla. Kylän keskusauiolla Neitsyt Maria ilmestyy Kristukselle ja pappi pitää “kohtaamisen saarnan”. Siitä eteenpäin kulkue kantaa kahta veistosta ylös Santa Maria da Caridaden luostarin mäelle, joka symbolisoi evankeliumien Golgataa. Mäellä pappi pitää “ristinnaulitsemisen saarnan”.

Palmusunnuntain kulkueessa (*Procissão dos Ramos*) ihmisillä on mukanaan palmun tai oliivipuun oksia, jotka pappi siunaa pirskotteleamalla vettä ja lukemalla evankeliumitekstejä. Kulkueen reitti kulkee pienemmältä kappelilta pääkirkkoon. Siunattuja oksia säilytetään pitkään pääsiäisen jälkeen kunniapaikoilla kodeissa.

“Laupeuden Herran kulkueessa” (*Procissão do Senhor da Misericórdia*) kiirastorstain illan hämähäyryttyä vaikuttava soitutkulkue kantaa pimennetyillä kaduilla ristiinnaulitun veistosta kappelista kappeliin ja kirkosta kirkkoon.

Pitkäperjantaina on vuorossa **“Herran hautaamisen kulkue”** (*Procissão do Enterro do Senhor*), joka kantaa kuolleen Kristuksen veistosta avoimessa arkussa. Myös “tuskien Neitsyen” veistos tummissa vaatteissaan on mukana. Kulkue päättyy papin pitämään “hautajaissaarnaan”.

Pääsiäislauantaina iltakymmeneltä kappelissa siunataan **“uusi tuli”** (*Benção do Lume Novo*). Tämä hiiltien sytyttäminenkin liittyy evankeliumikertomukseen. Pääsiäissunnuntain **“Herran ylösnousemuksen kulkue”** (*Procissão da Ressurreição do Senhor*) on jo luonteeltaan ja musiikiltaankin iloisempi tapahtuma.

Pääsiäiskulkueiden järjestämisestä vastaavat Sardoalin papin isä Carlosin ohella lähiseutujen papit sekä “Totisen ristin”, “Pyhimmän sakramentin” ja “Laupeuden pyhän talon” ikivanhat maallikkoyhdistykset. Kulkueiden musiikista vastaa paikkakunnalla yli 150 vuotta toiminut soittokunta *Filarmonica União Sardoalense*. Pääosissa ovat kuitenkin aina Kristus, Neitsyt Maria ja Sardoalin asukkaat vauvasta vaariin. Kyse on syvästi uskonnollisesta juhlasta, vakuuttaa eläkkeellä oleva sardoalilainen kauppias Arnaldo Silva Cardoso, joka on seurakuntansa aktiivisena maallikkojäsenenä ollut vuosikymmenten ajan pääsiäiskulkueita toteuttamassa. Toisaalta pääsiäinen tuo aina lukuisat eri puolille Portugalia muuttaneet sardoalilaiset kotikyläänsä, eli sydämellisiä tapaamisia riittää silloin niin vanhojen kuin uusienkin tuttujen kanssa.

Boa Páscoa – Hyvää Pääsiäistä kaikille!

Teksti: **Mika Palo**

Kuvat: **Paulo Jorge Sousa**

AHKERAT KÄDET

Kuten monet suomalaiset Eila ja Jorma tutustuivat Algarveen lomailun. Hei ihastuivat ja muuttivat eläkkeellä tänne. Asuinpaikkana oli aluksi Alvor, sitten Portimão ja lopulta Olhão.

Aika taittuu tavanomaisten kotiaskareiden lisäksi yhdessä pyöräillen ja Eilalla lisäksi neuloen. Suomen tuomisena on usein matkalaukullinen värikkäitä lankoja. Iltaisin on hyvä neuloa televisiota katsellessa. Kysyinkin eikö siinä neulomuksen silmukat putoa. Ei vastasi Eila ja minä ihailin. ”Neulominen pitää aivot kunnossa, jopu huolehtii kropan.”

Valmiita neuleita syntyy nopeaa tahtia. Tulee sukkia, shaaleja ja nyttemmin etenkin muhveja. Yhden illan aikana valmistuu muhvi. Eila vie neulomansa muhvit lahjaksi lähellä sijaitsevaan vanhusten kotiin. Muhvit pitävät käden lämpiminä ja niiden leiskuvat kirkkaat värit ilahduttavat muistisairaana silmiä.

Eila on kotoisin Kontiolahdelta. Äidillä kotitilalla oli lampaita ja neulominen kuului ahkeriin käsiin. Vaikka Kontiolahti on varsin kaukana, ahkerien käsien perinne jatkuu.

Päivi Kärkkäinen

Eila Hekkurainen

ELÄINSATUJA PÄÄSIÄISEKSI

Pääsiäisenä herkutellaan, eikö niin?

Matkassa on tosin mutka tai useampikin. Mistä tarpeet keittiöön?

Aloitetaan pääsiäispöydän perinteisimmästä herkusta, pääsiäislampaasta. Suunnitelmissa on mehevä paisti – kokonainen lampaanvulu valkosipulilla höystettynä. Oheen kastike, jonka raaka-aineet ovat salottisipuli, punaviini, tilkkanen hunajaa, loraus lampaan paistolientä ja yrttinä rosmariininoksa.

Suunnitelma ei ikävä kyllä toimi. Lammasta ei ole.

Tai on, noin biologisesti katsoen. Karitsaa on. Lammasta ei. Kulinaristisesti kyseessä on kaksi eri asiaa. Siirrytään puutelistalla eteenpäin. Kanakin kuuluu pääsiäisruokiin. Ja ongelma on sama: rehellistä kanaa et löydä mistään. Tai jos löydät, se majailee kauppiaan pakastearkun perimmäisessä nurkassa, jossa se on viettänyt aikaa kaikesta päätellen kuukausitolkulla. Broilereita sen sijaan on vaikka millä mitalllla. Eri asia. Eikä Suomessa tarvitse haaveilla todella ja-losta ranskalaisesta herkusta, sinijalkaisesta Bressen kananpojasta.

Kulinaarisia satueläimiä on enemmänkin. Olen suhtautunut vasikkaan, josta vanha kansa puhuu, niin kuin joulupukkiin. Kaikki tietysti tietävät, ettei joulupukkia oikeasti ole, kuten ei vasikkaakaan. Niihin vain on hauska uskoa.

Jokunen viikko sitten tapahtui kuitenkin ihme. Marketista löytyi vasikaksi kutsuttua vaaleaa lihaa. Siitä tehtiin wieninleikkeitä ruokalajin lanseeranneen ravintola Figlmüllerin reseptillä, ja maku oli herkullinen. (Kukahen pölvästi muuten on keksinyt asettaa leikkeen päälle sitruunaviipaleen, anjovisfileen ja muutaman kapriksenmarjan, jotka eivät kuulu alkuperäiseen ruokalajiin.) Vilkaisin

hinalappua: tarueläin oli matkannut Suomeen Uudesta Seelannista eli maapallon toiselta puolelta. Kyllä siinä eläinparalle hiilisorkanjälkeä kertyy.

Asialle pitäisi tietysti löytyä järkevä selitys. Suomessa naudat näköjään syntyvät kolmesataakiloisina.

Kulinaarisia, muualla tunnettuja tarueläimiä on kyllä enemmänkin. Portugalissakin herkutellaan leitäolla eli juottoporsaalla. Eteläisen Euroopan lihatiskeiltä löytyy syöttökukkoa ja kananpoikaa – siis oikeaa kananpoikaa eikä broileria. Pieniä herkullisia viiriäisiä.

Tarjolla on lisäksi sekä vuohta että kiliä sekä hevosta, jota Suomessa suotta vieroksutaan. Meillä kanien kasvatus ruoaksi jäi sota-aikaan, mutta eteläisessä niitä nautitaan juhlapäivän aterialla.

Paljon muutakin hyvää on jäänyt matkan varrelle. Puhutaan vaikka hetki juustoista.

Portugali on maailman juustontuottajien ehdotonta eturiviä, jossa monet parhaista juustoista ovat artesaanijuustoja eivätkä bulkkitavaraa. Takavuosina Suomen juustolat Valio etunenässä kestävätkin nekin helposti kansainvälisen vertailun. Meillä alkoi kuitenkin juustonvalmistuksen rapautumisen aika. Aiemmin mainio sinihomejuusto Aura muuttui kitkeräksi ja perässä seurasivat bel paese-tyyppinen Saaristojuusto sekä pehmeät Kappeli ja Luostari. Juustojen valmistusta ulkoistettiin muun muassa Tanskaan ja laatu laski.

Mutta paljon on vielä hyvääkin. Herkullista pääsiäiä!

Läski

PUHEENJOHTAJAN MIETTEITÄ

Kolmas koronavuosi on menossa ja olemme kaikkien kyllästyneitä pandemiaan. Ikävä kyllä pandemia ei ole ohi. Valitettavasti surulliset Ukrainan sotauutiset ovat vain vieneet siltä mediahuomion lähes kokonaan. Viime aikoina kokoontumisrajoituksia on lievennetty ja voimme nyt vapaammin tehdä mitä haluamme.

Seuran jäsenissä on paljon eläkeläisiä, jotka aivan aiheellisesti ovat olleet nuorempia varovaisempia ja ovat halunneet vähentää taudin tartuntariskiä minimiin. Onneksi erilaiset ulkoilutapahtumat ovat sentään vetäneet jäseniä mukaansa; golfia ja tennistä on pelattu, on patikoitu ja pyöräilty sekä käyty keppijumpassa. Jotkut rohkeat ovat ottaneet tavaksi käydä meressä uimassa. Positiivista on myös se, että meidän kaikkien it-taidot ovat parantuneet kun yhteyksiä on pitänyt hoitaa etänä ja fyysisiä tapaamisia vähentää. Valokuvauskerho ja kirjallisuuskerho ovat jatkaneet kokoontumisia edelleen myös etänä.

Kevään yleiskokous on pidetty ja seuran johtokunta kaavailee jo ensi syksyn toimintaa. Seuran kannalta tärkeimpänä asiana pidän toiminnan kirjaamista ja kehittämistä niin, että mahdollisimman moni voi tulla mukaan vapaaehtoisena tekemään työtä yhteiseksi hyväksi. Seuran tavoitteena on jat-

kaa edelleen harrastustoimintaa sekä järjestää jäsenilleen ainakin yksi päivän mittainen retki kuukaudessa ja sekä yksi yön yli retki sekä tulevan syksyn että kevään aikana. Syksyn retkistä on alustavasti sovittu mutta, johtokunta ottaa edelleen mielellään vastaan ehdotuksia siitä mitä jäsenet haluavat tehdä.

Kevät näyttäisi tulevan keikkuen tänne Algarveenkin. Sadetta on saatu usein maaliskuussa ja muutamia ulkoilutapahtumia on jouduttu siirtämään huonon sään vuoksi. Toivottavasti nämä sateet tuovat apua Algarven kuivuuteen ja edes vähän täydennystä vesialtaisiin. Jokainen joka on käynyt katsomassa patoaltaita on nähnyt, kuinka veden pinta on ollut hälyttävän alhaalla. On kuitenkin mukava nähdä, kuinka sateen jälkeen luonto viheriöi. Pian aurinko taas paistaa ja lupaus Algarven aurinkoisista päivistä toteutuu. Vuoden paras aika on käsillä, Portugalin huhtikuu. Vaikka jäät lähtivätkin Kokemäenjoesta jo maaliskuun puolella niin tätä kirjoittaessani keväiset lämpimät säät Suomessa ovat vielä edessäpäin eikä kiirettä Suomeen lähdöllä ole.

Toivotan hyvää kevättä kaikille Aviisin lukijoille,

Ilkka Saarni

Kuva: Tero Liukas

ASSOCIAÇÃO FINLANDESA NO ALGARVE - ALGARVEN SUOMI-SEURA

Aukioloajat

Toimisto ja kirjasto avoinna huhtikuussa ma, ti ja to klo 10-16
Touko – heinäkuu tiistaisin klo 10-13. Elokuussa lomalla.

Yhteydenotot toimiston ollessa suljettuna

Kotisivujen lomakkeella, sähköpostilla: algarve.suomi@sapo.pt,
puhelimella: (+351) 967 520 976
toiminnanjohtaja on tavoitettavissa arkipäivinä klo 10-15

Posti- ja käyntiosoite

Rua Quinta do Bispo, Edifício Crisfer, R/C, Loja 2, 8500-729 Portimão
(sisäänkäynti on kadun Avenida 25 de Abril puolelta kaupungin kirjaston kohdalta)

Seuraa tiedotuksia seuran tapahtumista ja Portugalin uutisista
verkkosivuilla: www.algarvensuomiseura.fi ja
FB-sivustolla: Algarven Suomi-Seura - Associação Finlandesa no Algarve

www.algarvensuomiseura.fi

LAKIASIAINTOIMISTO
GISÉLIA FARIAS

Palvelemme kaikissa lakiasioissa, myös suomeksi

La Finca
Cascalheira
8125-902 Quarteira

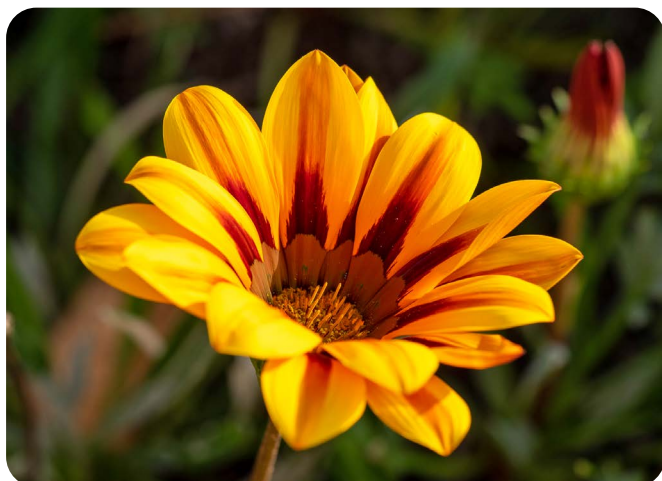
Puh: 289 399 873/4
Fax: 289 399 872
giselia.m.farias@gmail.com

Ongelmia virastoissa?

Jos kielitaitosi ei riitä portugalilaisessa virastossa asioimiseen, pyydä minut avuksesi. Ota yhteyttä ma-pe 9-18.

Maija Katila

+351 962 670 554 • maijariitta.katila@gmail.com

Koti algarven auringossa? Sydämellisesti tervetuloa kiinteistökaupoille!

- yli 100 asuntovaihtoehtoa Portugalissa meiltä ja yhteistyökumppaneiltamme
- myös vuokra-asuntoja -ja konsultointipalveluja

Mia Heinonen

LISENSIOITU KIINTEISTÖVÄLITÄJÄ -JA YRITTÄJÄ, 18 VUOTTA PORTUGALISSA
mia.heinonen@habita.com puh. (+351) 918 696 380

Habita-LKV / Algarve

Edifício Dom Quixote, Liiketila D. Avenida Tomaz Cabreira
(Casinoa vastapäätä) 8500-802 Praia da Rocha, Portimão
Kiinteistövälitys lupa AMI-12005

Meiltä parhaat hinnat
Algarven Suomi-
Seuran jäsenperheille ja
ystäville.

Matkatoimisto Matkahaukka
Munkinmäentie 15
02400 Kirkkonummi
Puh 09-296 5000

E-mail: info@matkahaukka.com

Tuttu ja turvallinen MATKAHAUKKA

auttaa matkajärjestelyissä. Kauttamme
eri yhtiöiden reittilennot Faroon.
Reittilennoista myönnämme
jäsenalennuksen.

Matkahaukan kautta saat myös majoituksen
ja vuokra-auton. Meiltä myös pitkät matkat
toiveiden mukaan räätälöitynä.

Lentovarauksen voit tehdä näppärästi
puhelimella tai sähköpostilla ja sopia
maksusta luotto/pankkikortille.

<http://kirkkonummi.matkahaukka.com>

SUOMALAISET YHDESSÄ ALGARVEN SUOMI-SEURASSA

TULE ALGARVEN SUOMI-SEURAAN

Pääset:

- harrastuspiireihin
 - retkille
- juhliin ja tapahtumiin

Saat:

- neuvontaa
- tiedotuksia
- kirjastopalveluita

Ota yhteyttä:

www.algarvensuomiseura.fi

ASSOCIAÇÃO FINLANDESA NO ALGARVE - ALGARVEN SUOMI-SEURA

